

Trender och aktuell forskning inom offentligt inköp

SOI Årskonferens 2024

18 april, Malmö

Sven-Anders Stegare
Doktorand Inköpsforskning
Department of Marketing and Strategy
Stockholm School of Economics

**INKÖP ÄR EN
ETABLERAD
FORSKNINGS DISCIPLIN
SEDAN 1960-TALET**

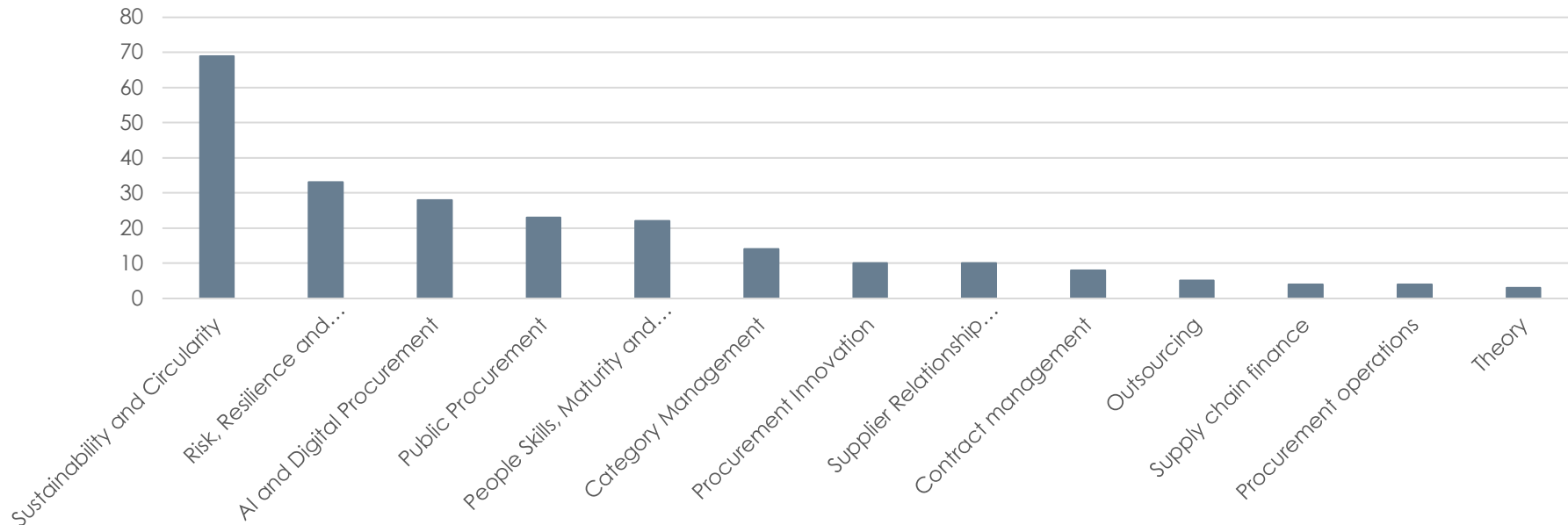

- **PhD** - Den första doktorsavhandlingen om inköp lämnades in av Harold Fearon 1961, Michigan State University
- **JPSM** - Journal of Purchasing and Supply Management, akademisk inköpsjournal grundades 1965
- **IPSERA** – International Purchasing and Supply Education and Research Association – global inköpsforskning sedan 1991
- **MTC** – Swedish Procurement Research Center – svenskt inköpsforskningscenter – mtcstiftelsen.se

IPSERA 2024 - 240 INKÖPSFORSKNINGSARTIKLAR

IPSERA 2024 Research papers

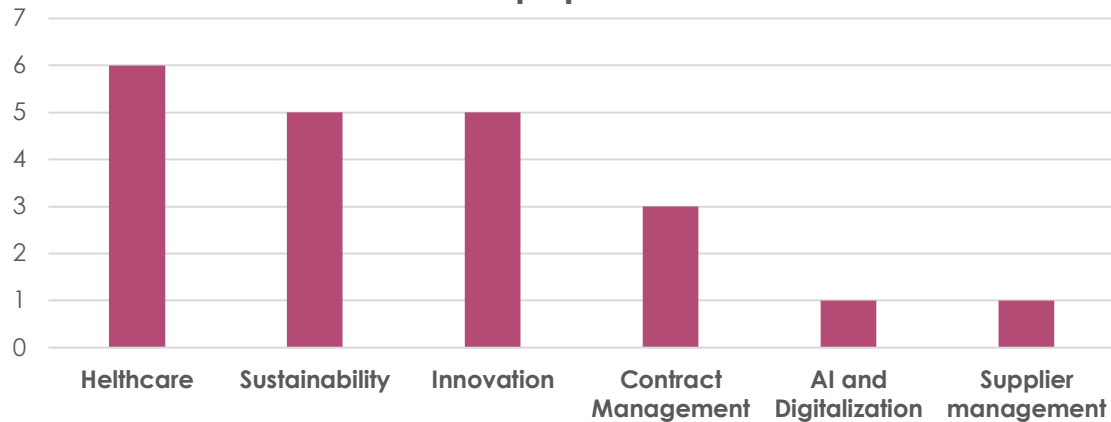
INKÖPSFORSKNINGSTRENDER 2024

1. **Fokus på hållbarhet:** Det finns ett betydande fokus på hållbarhetsrelaterade ämnen såsom grön upphandling, cirkulära leveranskedjor, miljöstyrning och klimatförändringsbekämpning
2. **Digital transformation:** Påverkan av digitala teknologier som AI, blockchain, och beslutsstödsystem för inköpsprocesser och leveranshantering
3. **Motståndskraft och riskhantering:** Flera artiklar utforskar leveranskedjors motståndskraft och riskhantering, för störningar som t ex pandemier, klimatkriser och geopolitiska spänningar
4. **Etiska överväganden:** Växande medvetenhet om inköps etiska ansvar såsom rättvis behandling av leverantörer, jämlikhet, bekämpning av tvångsarbete och inkludering av socialt värde
5. **Innovation och samarbete:** Samarbete och innovation inom ämnen som samproduktion, öppna strategier för källkod och strategisk upphandling för att driva inköps effektivitet och prestanda
6. **Utbildning och kompetensutveckling:** Fokus på att utveckla kompetenser och färdigheter för inköpsprofessionen

IPSERA 2024 - 23 FORSKNINGSPAPER INOM OFFENTLIGT INKÖP

IPSERA 2024 - Public procurement research papers

Source: IPSERA 2024 Conference

Forskningsprojekt

- ① HÅLLBARHET
  - TILLGÅNG TILL INFORMATION
  - MILJÖ, ENERGI & SOCIALT/ARBETS
- ② INNOVATION
  - Hitta affärsmodell / funktioner
  - REP. PRACTICE
  - ORGANISATION
  - BYRÅKRATI
- ③ EFFEKTIVITET
- ④ FJÄLLGÄNGLIGET
  - ED KOMPATIBILITET
- ⑤ BESTÄLLAR KOMPETENS & KOLLABORATION
  - HUR OVAR STRUKTUR, ORG
  - INKÖPS KOMPETENS
- ⑥ GOVERNANCE, LEDNING & STYRNING
  - MÅL & MÅTETAL

HÅLLBARHETSKRAV I OFFENTLIGA ANBUD – EN FALLSTUDIE

- **Betona hållbarhet vid upphandling.** I de studerade fallen var hållbarhet alltid en del av anbudet, men inte i alla fall betonades hållbarhet lika mycket. Genom att uttryckligen uppmärksamma hållbarhet i tilldelningskriterier under upphandlingen uppmuntras anbudsgivare att erbjuda hållbara lösningar.
- **Kontraktflexibilitet är viktigt.** Att använda ett rigid kontrakt där det inte är möjligt att skala upp eller utöka hållbarheten gör inte innovation och hållbarhet rättvisa. Satsa på ett kontrakt där hållbarhet kan skalas upp eller utökas, så att kontrakten fortsätter att uppmuntra leverantören att arbeta hållbart.
- **Stark leverantörsrelation är en förutsättning.** Att bygga och upprätthålla starka relationer med leverantören är viktigt för ett framgångsrikt projekt och avgörande för att tillämpa avtalsflexibilitet.

Adapted Procurement

- Utveckling av upphandlingskriterier eller en mindre kundanpassning under kontraktperioden
- Innovation är begränsade jämfört med experimentella upphandlingar.
- Innovation sker vanligtvis i förstudiefasen eller senare under kontraktperioden.

Experimental Procurement

- Strävar efter att möta nya samhällsbehov eller utmaningar.
- Syftar till nya, specialiserade lösningar.
- Använder i stor utsträckning innovation i alla upphandlingsfaser.
- Inkluderar vidareutvecklingsplaner i kontraktet för genomförandefas.

Technological Procurement

- Innebär specialiserad teknik för ett nytt användningsfall eller marknad.
- Innovation är begränsade jämfört med experimentella upphandlingar.
- Innovation sker vanligtvis i förstudiefasen eller senare under kontraktperioden.

Adapted procurement Co-development of specification or criteria in the market dialogue <i>or</i> light customization of the solution by co-development during the contract period.	Experimental procurement Co-development of specifications, criteria and objectives through the market dialogue and development workshops <i>and/or</i> meetings and development workshops during the procurement procedures that allow for co-development <i>and/or</i> during the development phase under a separate contract. In addition, typically further co-development activities included in the implementation phase contract.
Efficient [N/A, not studied]	Technological procurement Co-development of specification or criteria in the market dialogue <i>or</i> adaptation of the solution to a new use case/market by co-development during the contract period.

OFFENTLIG INNOVATIONSUPPHANDLING – AKTUELL OCH FRAMTIDA KOMPETENS

IPSERA 2024:
Emerging
Alternatives

- **Aktuell kompetens:** Självmedvetenhet, kunskap om upphandlingens roll i innovationsskapande och förmågan att samarbeta med interna och externa affärspartners.
- **Framtida kompetenser:** Kreativitet, visionära färdigheter och förmågan att översätta visioner till planer, främja interna innovationer och utmana leverantörer att vara experimentella.
- **Strategisk förändring:** Studien betonar behovet av att skifta från traditionella, transaktionella och administrativa uppgifter till en mer strategisk inriktning inom offentlig upphandling för att stödja hållbarhet, innovation och samhällsvärde.

60 INKÖPSKOMPETENSER IDENTIFIERADE – SOCIALA FÖRMÅGOR ÖKAR I BETYDELSE

10 nya sociala förmågor – inköp som “intraprenör”

Procurement competencies (latest research, JPSM 2020)			
What Top 5 personal competences you need to develop in order to succeed in your job?			
Technical competencies <ul style="list-style-type: none"> ○ Basic knowledge of Procurement ○ Computer / Digital Literacy ○ Contract Management ○ Cost savings ○ eProcurement Technology ○ Intellectual Property (IP) ○ KPI Reporting ○ Design Languages ○ Negotiation ○ Process optimization ○ Product knowledge ○ Project Management ○ Quality assurance ○ Strategic sourcing ○ Supplier management ○ Tools and Systems Implementation ○ Automation ○ Big Data Analytics ○ Innovation sourcing ○ Innovative sourcing approaches	Interpersonal competencies <ul style="list-style-type: none"> ○ Analytical thinking ○ Conflict Resolution ○ Creativity ○ Decision making ○ Effective questioning techniques ○ Integrity ○ Interpersonal Communication ○ Knowledge sharing ○ Leadership ○ Learning agility ○ Prioritization ○ Remote Virtual Working ○ Results driven ○ Structured way of working ○ Teamworking ○ Curiosity ○ Deal with ambiguity ○ Humbleness ○ Mobility ○ Openness, Open-minded ○ Passion ○ Resilience ○ Self-confidence ○ Self-reflection ○ Self-reliance	General business competencies <ul style="list-style-type: none"> ○ Change management ○ Communication ○ Cross-functional knowledge* ○ Cultural awareness ○ Customer focus ○ Networking ○ Stakeholder relationship mgt. & Business partnering ○ Supplier Relationship Mgt. (SRM) <p>* Operations, Supply chain, Sales, Engineering, Marketing, Quality, R&D, Finance, Logistics</p>	Strategic business competencies <ul style="list-style-type: none"> ○ Business acumen ○ Financial acumen ○ Risk management ○ Strategic thinking ○ Procurement best-practice intelligence scouting ○ Critical thinking ○ Holistic supply chain thinking ○ Sustainability

VAR ÄR OFFENTLIGT INKÖP PÅ HÅLLBARHETSTRAPPAN?

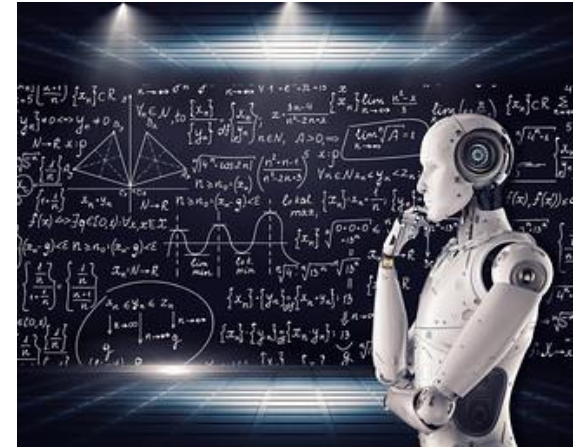
Forskningsstudie

Bedömning av värdet av artificiell intelligens (AI) inom offentligt inköp

Per Andersson, *Stockholm School of Economics*
Katarina Arbin, *University of Gävle*

VARFÖR DET HÄR FORSKNINGSMRÅDET OCH BAKGRUND

- **Del av ett större AI forskningsprojekt** - "A study of AI as a new strategic imperative: challenging existing strategies, business models and organizational processes" som leds av Professor Per Andersson vid Handelshögskolan i Stockholm
- **Fokus på offentlig inköp** – Stora inköpsvolymen och stor möjlighet att både påverka och bidra med värde
- **AI inköpsforskningsstudier** - Det finns många studier om AI och inköp i privat verksamhet, men färre studier om AI och inköp i offentlig verksamhet
- **Studiens omfattning** - 18 intervjuer med olika roller inom inköpsorganisationer på 10 samt workshop med deltagande myndigheter där vi diskuterat AI i offentligt inköp och studiens resultat.

STORT TACK till alla som deltog i studien och bidrog till kunskapsutveckling inom området!

FORSKNINGSFRÅGOR

1. Varför implementerar offentliga myndigheter AI i sin inköpsverksamhet - vilka är de **förväntade fördelarna**?
2. Vilka offentliga **upphandlingsmetoder** och vilka faser av de offentliga **upphandlingsprocesserna** är i fokus för AI?
3. Vilka **utmaningar** möter offentliga myndigheters inköpsfunktioner när de planerar AI-lösningar?
4. Vilka är de **förväntade resultaten** av att använda AI i offentlig upphandling och hur kommer det att **påverka offentlig service** som skapas genom upphandling?

FÖRVÄNTADE AI-EFFEKTER INOM OFFENTLIGT INKÖP

Kortsiktigt - Effektivisering

Förväntade fördelar av AI

- Bättre inköps effektivitet
- Förbättrad offentlig service
- Ökad kvalitetsuppföljning och kontroll

Exempel på förväntad inköbspåverkan

- Robustare inköpsprocesser
- Ökad kontraktsefterlevnad
- Bättre kontroll av korruption
- Bättre leverantörsväl
- Ökad transparens i inköpsprocessen

Långsiktigt - Värdeskapande

Förväntade fördelar av AI

- Optimering av inköpsresurser
- Bättre leverantörsstyrning
- Ökad innovation

Exempel på förväntad inköbspåverkan

- Ökad inköpsförmåga
- Effektivare leverantörsprocesser
- Ökad leverantörsinnovation
- Förbättrad hållbarhetsuppföljning
- Ökad kunskap om leverantörsmarknader

SUMMERING AV AI OCH OFFENTLIGT INKÖP

- Studien **konfirmerar de förväntade fördelarna** med AI inom inköp
- Studien visar att följande fyra punkter är **viktiga för offentligt inköp**:
  1. Betydelsen av **lagar och regler** (transparens, ansvarighet och rättvisa)
  2. Betydelsen av **anpassning och kontroll** av AI-systemen
  3. Betydelsen av tillit och tilltro till **teknikleverantörerna**
  4. Betydelsen av **medborgarnas och leverantörernas** tillit och tilltro till AI-systemen
- Likt det privata inköpet: **Få först ordning på din data!**

MTC Procurement Research Center

MTC Procurement Research Center

vision is to create a world-class, strategic procurement center of excellence that will enhance the understanding of and create new insights into the procurement field.

Non-profit procurement research center

Platform and meeting place for both national and international academics, practitioners, companies and other organizations

[Click Here](#)

Procurement research

The challenges that modern procurement is facing are many and the transformation effort in procurement that we can see today is the ground for our expanding procurement research. We see how sustainable procurement is becoming a critical issue and driver of change and how digital transformation creates drastic changes in procurement operations. Along with this we see an increased attention to supply chain risk management, a new spend cost focus, and an increased importance of procurement for the whole business. These transformation processes will be in focus of research and development of new knowledge in procurement. In this shift, MTC has the potential to become an important arena for knowledge transfer between procurement practice and research.

Professor Per Andersson at Stockholm School of Economics

RESEARCH AREAS

At MTC we have the ambition to monitor current research in the fields of procurement – private and public management. The aim is to support readers that want to learn about the latest research. This time we focus on profound effects on procurement and supply management; sustainability and the transition to a circular economy; and the large impact of digitalization. This spans some of the wider themes under discussion in procurement research.

Staffan Movin
CEO

Telefon: + 46 70 210 74 95

Epost:

in.movin@mtcstiftelsen.se

Katarina Arbin
ASSISTANT

PROFESSOR, GÄVLE
UNIVERSITY

Telefon: +46 73 600 28 83

Epost: katarina.arbin@hig.se

Per Andersson
PROFESSOR, SSE

Telefon: +46 70 825 12 16

Epost: per.andersson@hhs.se

Ala Arvidsson
ASSOCIATE
PROFESSOR,
CHALMERS
UNIVERSITY

Telefon: +46 73 720 28 32

Epost:

ala.arvidsson@chalmers.se

Mattias Hultheimer
FOUNDER, CEO OF
EFFSO

Telefon: +46 70 894 43 00

Epost:

mattias.hultheimer@effso.se

Hans Kjellberg
PROFESSOR, SSE

Telefon: + 46 70 863 33 56

Epost: hans.kjellberg@hhs.se

Marie Wahlström

Sven-Anders Stegare

Kavya Shukla

Sven-Anders Stegare
Procurement research
Department of Marketing and Strategy
Stockholm School of Economics

sven-anders.stegare@phdstudent.hhs.se

Tack!